

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/1

Karar No : 1981/9

K A R A R

Davacı : Burhan Aytuğ

Davalı : 1- Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. Firuzan Karacaoğlu

2- Gençlik ve Spor Bakanlığı

O L A Y : Gençlik ve Spor Bakanı'nın daveti üzerine 23.2.1980 günü toplanan

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Kurulu'nun, yasaya aykırı biçimde oluşturulduğu ve davacının da görevli ve başkanı bulunduğu yönetim kurulunun düşürüldüğü öne sürülerek bu genel kurul ile genel kurulun aldığı kararların iptali istemiyle Danıştay 12. Dairesi'ne idarî dava açılmıştır.

Davanın görülmesi sırasında davalılar; 351 sayılı Yasa'nın 1. maddesindeki "...tüzel kişiliği olan, özel hukuk hükümlerine bağlı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu kurulmuştur....." biçiminde yer alan hükmü ileri sürmüşler, anlaşmazlığın çözümünün Danıştay'a ait olmadığı, davaya adlî yargı yerinde bakılması gerektiği itirazında bulunmuşlardır.

Danıştay 12. Dairesi, 30.9.1980 gününde, 1980/1231 sayılı kararla, 351 sayılı Yasa ile kurulan kurumun amacının; Türk gençlerinin yüksek öğrenimlerini, sosyal ve kültürel gelişmelerini kolaylaştırmak üzere kamu hizmeti yapmak olduğu, genel kurul ve yönetim kurulunun oluşum biçimi, genel müdür ve genel müdürlük personelinin atama yöntemleri gözönüne alınınca kurumun tam anlamıyla bir kamu kurumu olduğu, kurumun tüzel kişiliği ve özel hukuk hükümlerine bağlı olmasının, üstlendiği kamu hizmetini kolay ve çabuk yürütülmesine olanak sağlamaya yönelik bulunduğu, anılan hükümlerin üçüncü kişilerle girişeceği hukuki işlemlerde uygulanacağını belirtilmekten öte bir anlam taşımadığı, bu duruma göre Genel Kurulun oluşturulması ve bunun yönetim kurulu seçmesinin idari işlem niteliğinde olduğu, davanın görüm ve çözümünün idari yargının alanına girmediği gerekçesiyle, davalıların görev itirazlarını çoğunlukla aldığı kararla reddetmiştir. Karşı oy yazısında, 351 sayılı Yasa'nın 1., 4., 5. ve 6. maddeleri gözönüne alınınca anlaşmazlığın, Türk Medeni Kanunu, Dernekler Kanunu ve öteki genel nitelikteki özel hukuk hükümleri içinde çözülmesi gerektiği belirtilmiş ve davanın Danıştay'ın görevi dışında kaldığı ileri sürülmüştür.

Davalıların; 6.11.1980 ve 11.11.1980 günlü, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemini içeren dilekçeleri üzerine, Danıştay 12. Dairesi'nce gerekli usul işlemleri yapılarak 10.10.1980 günlü, 1980/1231 sayılı yazı ile, görevsizlik itirazı adli yargı yararına ileri sürüldüğünden bahisle konu ile ilgili belgeler 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi 4. fıkrasına göre Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiş, olumlu görev uyuşmazlığı çıkaran Cumhuriyet Başsavcılığı, görev konusunun Mahkememiz'ce incelenmesini isteyip, düşünce yazısına ekli belgeleri Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda, Mesut Akan, Zekai Özdil, Sıtkı Gökalp, Şerafettin Kaya, Zeki Güngör ve Mehmet Karaaslan'ın katılmaları ile yaptığı 4.3.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Yardımcısı M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Danıştay Başkanunsözcülüğü'nün davada idari yargı yerinin Cumhuriyet Başsavcılığı'nın davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Janioğlu'nun yazılı düşünce doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anlaşmazlık, Gençlik ve Spor Bakanı'nın daveti üzerine, 23.2.1980 günü toplanan Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Kurulu'nun Yasa'ya aykırı biçimde oluştuğu ve davacının da görevli bulunduğu yönetim kurulunun düşünüldüğü öne sürülerek bu genel kurul ile genel kurulun aldığı kararların iptali isteminin doğduğu için öncelikle, 351 sayılı Yasa ile kurulan kurumun statüsü ve genel kurul toplantıları ile kurulda alınan kararların niteliğinin incelenmesi gerekir.

351 sayılı Yasa'nın 1. maddesi "Merkezi Ankara'da olmak üzere tüzel kişiliği olan özel hukuk hükümlerine bağlı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu kurulmuştur. Kurum Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimi altındadır." hükmünü taşımaktadır.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun kurulmasında güdülen amacın, kurumun organları, bu organlar ile yöneticilerin görevleri, genel müdür ve yardımcılarının atanmaları ve örgütlerin kurulmasını düzenleyen maddelerin birlikte incelenmesinden, kurumun, Türk gençlerinin yüksek öğrenimlerini, sosyal ve kültürel gelişmesini kolaylaştırmak üzere birtakım görevler üstlendiği, bu görevlerin yapılmasını sağlamak için örgütlendiği anlaşılmaktadır. Kurumun üstlendiği görevlerin kamu hizmeti olduğu, örgütlenme biçimi ve bu örgütlenme içinde yer alan organların işlevleri gözönüne alınınca da kurumun bir kamu kurumu bulunduğu kuşkusuzdur. Durum böyle olunca kamu hizmeti görmek için, kamu tüzel kişisini kuran 351 sayılı Yasa'nın kamu yasası olduğu ortaya çıkmakta, anlaşmazlığın da bu yasanın uygulanmasından doğduğu görülmektedir.

Kurumun görevleri arasında özel hukuk alanına giren birtakım uğraşları bulunmakta ise de, bu uğraşlar üstlenilen kamu hizmetini yerine getirmek amacıyla yönelik olduğundan, yalnızca anılan uğraşlara veya bu uğraşlarında özel hukuk hükümlerine bağlılığına bakılarak, kurumun kamu hizmeti görmediği veya kamu kurumu olmadığı söylenemez. Kurumun tüzel kişiliğinin olması ve özel hukuk hükümlerine bağlı bulunması, üstlendiği kamu hizmetinin, etkin, kolay ve çabuk bir biçimde yürütmeye olanak sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan, 351 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde yer alan "özel hukuk hükümlerine bağlı olma" keyfiyeti kurumun üçüncü kişilerle girişeceği hukuki işlemlere özel hukuk hükümlerini uygulanacağını belirtmekten öte bir anlam taşımadığı ortadadır.

Öte yandan, kurum genel kurulunun oluşması, toplantıları ve görevleri, genel kurulda alınan kararların niteliği gözönüne alınınca, gerek genel kurul toplantıları, gerek bu kurulda alınan kararların, kamu hizmeti gören kurumun iç bünyesi ile ilgili ve özellikle organik yapısına ilişkin ve hizmetin zorunlu kıldığı uğraşların amacına paralel ve bunun yerine getirilmesine yönelik tasarruflar olduğunda kuşku bulunmadığından bu tasarrufların idari nitelikte olduğu ve bunların idari yargı denetimine tabi olması gerektiği de açıktır.

İdarî işlemlerin, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek bunların iptali istemiyle açılan ve 521 sayılı Yasa'nın 30/A maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idarî işlemlerin idari yargı organlarıca denetlenerek idarenin hukuka uygunluğu sağlamaktır.

Açıklanan nedenlerle davanın Danıştay'ca görülmesi gerektiğinden, başvurunun reddine karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre İdarî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle başvurunun reddine, 4.3.1981 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Mesut Akan

Üye

Sitki Gökalp

Üye

Zeki Güngör

Üye

Zekai Özdiş

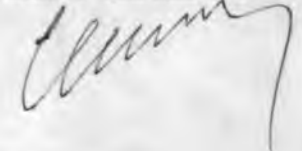
Üye

Şerefettin Hüya

Üye

Mehmet Karaaslan

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

